

FAIRTRADE+

Steden en gemeenten schakelen een versnelling hoger

Sinds een aantal jaren stellen we vast dat heel wat gemeenten en steden inzetten op eerlijke handel en duurzame ontwikkeling. Eén op twee gemeenten in Vlaanderen is op dit moment zelfs een *fairtradegemeente*. Dit is een gemeente waar de inwoners, winkels, bedrijven en de lokale overheid samen voor meer eerlijke handel ijveren.

Elke fairtradegemeente krijgt een officieel label dat aangeeft dat een gemeente bijzonder veel aandacht besteedt aan fair trade. De gemeente moet aan een aantal criteria voldoen (o.a. fairtradeproducten aankopen, er moet een werkgroep zijn, enz.) om het label van fairtradegemeente te kunnen krijgen. De toenemende aandacht van steden en gemeenten voor duurzame ontwikkeling is een evolutie die wij vanuit beweging.net alleen maar kunnen toejuichen.

Maar er is nog werk aan de winkel. Bij de huidige fairtradegemeenten ligt de focus hoofdzakelijk op de aankoop van fairtradeproducten (vruchtensap, koffie, enz.) en op bewustmaking van de bevolking. Vanuit beweging.net Oost-Vlaanderen zijn we ervan overtuigd dat het nu tijd wordt om een versnelling hoger te schakelen en ook op andere domeinen het verschil te maken.

1. Schone Kleren in de gemeente

Een eerste domein waar dit nodig is, is de werkkledij voor het personeel van steden en gemeenten. Een fairtradegemeente kan toch niet tolereren dat werkkleding voor de groendienst of de technische dienst, de uniformen voor politie of brandweer, de medische kleding, enz. gemaakt wordt in fabrieken waar werknemers uitgebuit worden?

De gemeente kan bij de aankoop of huur van kleding, via haar aankoopbeleid bijdragen aan goede arbeidsomstandigheden in de kledingindustrie. Dit vergt drie stappen:

1. Een raadsbesluit goedkeuren waarin de principes van Schone Kleren verankerd worden. Slechts één op vier gemeenten heeft dit al gedaan.
2. Arbeidsnormen toevoegen aan de overheidsopdrachten. Hiervoor bestaan modelteksten (www.schonekleren.be).
3. Communiceren met de leveranciers die werkkleding leveren, met het personeel dat werkkleding draagt, met de bevolking, met de actievoerders van Schone Kleren in de gemeente.

Concreet betekent dit dat beweging.net Oost-Vlaanderen, samen met de Schone Kleren Campagne, lokale besturen aanraadt om volgende eisen te stellen aan de werkkledingleveranciers:

1. Een gedragscode aannemen die minstens de fundamentele arbeidsnormen bevat en die geldt voor alle werknemers in de hele toeleveringsketen.
2. Onafhankelijke controle op de naleving van de gedragscode door een controle-initiatief waar de bedrijfswereld, vakbonden en ngo's bij betrokken zijn.
3. Transparantie over de inspanningen die een bedrijf doet voor goede arbeidsomstandigheden en over de controleresultaten.

Rekening houdend met deze drie eisen, gaat de voorkeur naar bedrijven die aangesloten zijn bij de onafhankelijke controlestichting Fair Wear Foundation (www.fairwear.org). Ongeveer 70 bedrijven die samen meer dan 100 merken vertegenwoordigen, zijn aangesloten bij FWF. Ongeveer de helft daarvan zijn leveranciers van werkkleding of promotionele kleding. Keuze te over dus voor lokale besturen!

**Voor meer info rond Schone Kleren kan men terecht bij:
bart.holvoet@swm.be (Wereldsolidariteit)**

2. Focussen op waardig werk

Wat geldt voor kledij, geldt ook voor andere producten en materialen die lokale besturen aankopen. Focussen op waardige arbeidsomstandigheden voorkomt pijnlijke situaties waarbij een gemeente of stad met het fairtradelabel, voor de heraanleg van het openbaar domein betraapt wordt op het gebruik van stenen die gekapt zijn in steengroeven waar de arbeidsomstandigheden abominabel zijn.

Om een sociale en duurzame ontwikkeling op te bouwen, zijn beweging.net en haar partnerorganisaties ervan overtuigd dat waardig werk een cruciale beleidsstrategie is. Het concept van waardig werk werd gelanceerd en wordt actief gepromoot door de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en berust op vier pijlers:

1. Vrij gekozen en productieve arbeid
2. Respect voor de internationale arbeidsrechten (waaronder de fundamentele arbeidsnormen)
3. Werk dat toegang verschaft tot sociale bescherming
4. Werknemers horen via een sociale dialoog

Net zoals bij Schone Kleren kunnen lokale besturen via hun aankoopbeleid de agenda van waardig werk mee helpen realiseren. Samen met haar partners zal beweging.net een voorzet tot raadsbesluit doen waarin de principes verankerd worden.

**Voor meer info over waardig werk kan men terecht bij:
bart.holvoet@wsm.be (Wereldsolidariteit)**

3. Duurzaam bankieren en beleggen

In december 2014 verscheen het *dirty profits* rapport van het internationaal consortium Facing Finance waar FairFin deel van uitmaakt. In maart 2015 werd de 'eerlijke bankwijzer' gepubliceerd, een uitgebreide studie onder coördinatie van Fairfin waarin banken op vlak van duurzaamheid met elkaar werden vergeleken.

Fairfin is een Vlaamse middenveldorganisatie die onderzoek voert naar schadelijke investeringen van Belgische grootbanken. Uit het dirty profits rapport bleek dat verschillende Belgische grootbanken investeren in bedrijven die duurzame ontwikkeling in het Zuiden ernstige schade toebrengen doordat ze bv. arbeidsrechten schenden, kinderarbeid toestaan, boeren illegaal onteigenen, het milieu ernstige schade toebrengen, investeren in wapenindustrie enz.

Het financieren van dergelijke activiteiten staat uiteraard haaks op de filosofie van fairtrade-gemeente. We vinden het dan ook dubbel dat gemeenten enerzijds eerlijke handel en duurzame ontwikkeling stimuleren maar anderzijds voor hun financiën in zee gaan met grootbanken die investeren in bedrijven die de filosofie van de fairtradegemeente ondergraven.

Beweging.net Oost-Vlaanderen roept lokale besturen dan ook op om bij het kiezen van hun bancaire partners, consequent het duurzame pad te kiezen. Samen met haar partner vdk bank, zal beweging.net Oost-Vlaanderen er de komende maanden voor ijveren om duurzaam bankieren en beleggen op de beleidsagenda van de Oost-Vlaamse steden en gemeenten te krijgen.

Bij de selectie van de juiste bancaire partner kunnen volgende criteria een leidraad zijn:

Voor de spaarproducten: de al of niet gelabelde of gecertificeerde zicht-, spaar-, en termijnrekeningen die aan één of meer van de volgende voorwaarden voldoen:

1. Ze hanteren een positieve herbeleggingspolitiek voor het 'duurzaam sparen', waarbij de middelen rechtstreeks worden weder belegd in sectoren, bedrijven, instanties of projecten actief in volgende domeinen: coöperatief ondernemen, cultuur, duurzaam bouwen en wonen, duurzaam of collectief vervoer en transport, duurzaam ondernemen, duurzame landbouw en voeding, gezondheid, hernieuwbare energie en energiebesparing, maatschappelijk innovatieve producten of diensten, maatschappelijke vernieuwing, mensenrechtenorganisaties, micro-kredieten, natuur en leefmilieu, ontwikkelingssamenwerking, opvoeding en onderwijs, sociaal of ecologisch vernieuwende producten, sociale of solidaire economie, sport, tewerkstelling van kansengroepen, vredesbeweging, welzijn.
2. Ze hanteren (aanvullend of exclusief) een negatieve herbeleggingspolitiek of hebben een deontologische code en wijzen hiermee welomschreven activiteiten (productie, handel of dienstverlening) af. In voorkomend geval biedt de aanbieder alleszins volledig inzicht in haar werkwijze.
3. Ze hanteren geen specifieke wederbeleggingscriteria, maar hebben een solidair luik verbonden aan de zicht-, spaar-, of termijnrekening. Dit 'solidair sparen' kan gerealiseerd worden onder de vorm van een commissie van de bank of een winstafstand van de spaarder ten voordele van partners of projecten actief in de domeinen opgesomd onder het eerste punt.

Voor de beleggingen in geldmarktfondsen kan volgens het volgende selectieschema gewerkt worden:

1. In 1ste orde worden de gelabelde of gecertificeerde duurzame geldmarktfondsen geselecteerd. Onder andere het Ethibel label of het Novethic SRI label worden als betrouwbare onafhankelijke labels beschouwd.
2. In 2de orde valt de keuze op niet-gelabelde duurzame geldmarktfondsen in zoverre de methodologie van hun duurzaamheidsscreening gemotiveerd en transparant is.

**Voor meer info over duurzaam bankieren kan men terecht bij:
fleur.verschueren@vkd.be of 09 267 32 28.**

Oproep

Aankoop van fairtradeproducten, duurzaam bankieren, aankoop van Schone Kleren en van producten verkregen uit waardig werk, vormen voor beweging.net de kern van het beleid van een *FAIRTRADE+gemeente*. Beweging.net Oost-Vlaanderen en haar partnerorganisaties reiken dan ook de hand naar andere middenveldorganisaties om dit in zo veel mogelijk steden en gemeenten in onze provincie om te zetten in daden.

We rekenen daarbij in de eerste plaats op onze lokale mandatarissen in gemeente- en OCMW-raden. Het minimum dat wij van hen verwachten is dat ze initiatieven nemen om alvast op deze drie domeinen significante stappen voorwaarts te zetten. Dit kan zowel vanuit de meerderheid als vanuit de oppositie.

Diverse adviesraden kunnen in dit proces natuurlijke partners zijn. We denken hierbij in eerste instantie aan de GROS of aan de lokale trekkersgroep van fairtradegemeente. De vermelde contactpersonen bezitten alvast heel wat informatie om de transitie naar fairtradegemeente in te zetten.

Maar daar stopt het niet bij. De provincie Oost-Vlaanderen ondersteunt immers gemeentes om fairtradegemeente te worden en te blijven. Op 12 mei kreeg de provincie zelf de titel fairtradeprovincie. Meer dan de helft van de Oost-Vlaamse gemeentes (33) hebben de titel. Heel wat anderen zijn actief. In samenwerking met 11.11.11 krijgen gemeentes vanuit de provincie ondersteuning om rond fair trade te werken, o.m. door

- Startpresentatie en begeleiding om in de campagne te stappen (i.s.m. 11.11.11)
- Vormingen en uitwisselingsmomenten (i.s.m. 11.11.11)
- Subsidielijn (tot € 8 000/jaar) voor lokale en bovenlokale sensibiliserende activiteiten rond wereldburgerschap: fairtrade is hierin een extra aandachtspunt
- Ondersteuning van scholen (i.s.m. Kleur Bekennen)
- Documentatiecentrum (Leopoldskazerne, Gent)

Meer info: 02 536 11 11